

ปัญหาทางกฎหมายของผู้ประกอบการค้าของเก่า ตามพระราชบัญญัติ ควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474

กฤตภาส ศรีสุข¹
รองศาสตราจารย์พินิจ ทิพย์มณี²

บทคัดย่อ

การประกอบการค้าของเก่าในสังคมไทยปัจจุบัน เป็นอาชีพหนึ่งที่อยู่ในความสนใจของประชาชน ด้วยการประกอบอาชีพนี้สามารถประกอบการกับสินค้าได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับความพร้อมและความสามารถของแต่ละคน และเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้หรือผลกำไรแล้วก็เป็แรงจูงใจให้ผู้คนที่ทั่วไปหันมาให้ความสนใจในการประกอบการค้าของเก่ามากขึ้น แต่ยังมีผู้ประกอบการค้าของเก่าบางรายได้อาศัยโอกาสจากการประกอบการค้าของเก่าในการแสวงหาประโยชน์ที่มีชอบสร้างความเดือดร้อนเสียหายในเกิดขึ้นแก่ประชาชนก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคมส่วนรวม

จากการศึกษา พบว่าในการประกอบการค้าของเก่านั้น มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 เป็นกฎหมายที่ใช้กำกับดูแลหรือที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการค้าของเก่าบางรายได้อาศัยโอกาสในการประกอบการค้าของเก่าสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับประชาชนหรือสังคมส่วนรวม และเพื่อให้ผู้ประกอบการค้าของเก่าที่ปฏิบัติถูกต้องตามที่กฎหมายให้ได้รับการปกป้องคุ้มครองด้วย แต่พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและ ค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขครั้งล่าสุดตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่5) พ.ศ. 2535 เมื่อนับระยะเวลาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับดังกล่าวจนถึงปัจจุบันก็เป็นเวลาผ่านมากกว่า 20 ปีแล้ว ทำให้พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 มีช่องว่างของกฎหมายไม่สามารถใช้บังคับกับการประกอบการค้าของเก่าในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการกำหนดให้ผู้ประกอบการค้าของเก่าในลักษณะใดที่ต้องยื่นคำขอใบอนุญาตค้าของเก่าตามกฎหมายนี้ ด้านคุณสมบัติหรือเงื่อนไขของผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตค้าของเก่า ด้านการดำเนินการค้าของเก่า ด้านการกำกับและตรวจสอบการค้าของเก่า และด้านบทลงโทษ สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับผู้ประกอบการค้าของเก่าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายนี้ได้กำหนดไว้

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ ปรีดีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช 2474 สามารถใช้บังคับกับการประกอบการค้ำของเก่าในปัจจุบัน ไม่ก่อปัญหากับผู้ประกอบการค้ำของเก่าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว จึงควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช 2474 โดยการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกฎหมายในด้านการกำหนดให้ผู้ประกอบการค้ำของเก่าในลักษณะใดที่ต้องยื่นคำขอใบอนุญาตค้ำของเก่าตามกฎหมายนี้ ด้านคุณสมบัติหรือเงื่อนไขของผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตค้ำของเก่า ด้านการดำเนินการค้ำของเก่า ด้านการกำกับและตรวจสอบการค้ำของเก่า และด้านบทลงโทษ ให้มีความชัดเจนและทันต่อสถานการณ์ค้ำของเก่าในปัจจุบันและในอนาคต

1. บทนำ

เมื่อเรานึกถึงการค้ำของเก่าโดยพิจารณาประกอบกับในสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย ในขณะนี้ การประกอบการค้ำของเก่าก็เป็นอาชีพอย่างหนึ่ง ที่ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมให้ความสนใจ โดยสามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมากหรือต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งหรือมีประสบการณ์มากมายแต่ประการใด เมื่อจำนวนผู้ประกอบการค้ำของเก่าเพิ่มจำนวนมากขึ้น พบว่ามีผู้ประกอบการค้ำของเก่าบางส่วนได้อาศัยอาชีพค้ำของเก่านี้ในการแสวงหาประโยชน์โดยไม่สุจริตไม่มีความซื่อสัตย์หรือขาดจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ โดยที่กฎหมายไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอให้มีความทันสมัยและรองรับการค้ำของเก่าของประเทศไทย ในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายของผู้ประกอบการค้ำของเก่าตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช 2474

2. วิวัฒนาการ ประวัติความ และแนวความคิด เกี่ยวกับผู้ประกอบการค้ำของเก่า

เพื่อให้การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับผู้ประกอบการค้ำของเก่า สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนถ่องแท้ และทราบถึงเจตนารมณ์ หรือวัตถุประสงค์ของกฎหมายตามที่ได้บัญญัติขึ้น จำเป็นจะต้องศึกษาถึงวิวัฒนาการ แนวความคิด และประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับผู้ประกอบการค้ำของเก่าควบคู่กัน

2.1 วิวัฒนาการ แนวความคิด ความเป็นมาเกี่ยวกับการค้ำของเก่า

ความหมายของการค้ำของเก่า นั้น มีความหมายสรุปได้ว่า “ค้ำของเก่า” หมายความว่า การซื้อขายของโบราณ ของใช้แล้ว หรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่นำมาซื้อขายอย่างของเก่า ซึ่งการซื้อขายของเก่านี้ อาจหมายความรวมถึง การแลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่ายแจก การให้เช่าซื้อ เช่าซื้อ การรับซื้อฝาก ขายฝาก การรับจำนำ จำนำ เป็นต้น

ในอังกฤษ การค้ำของเก่าเริ่มจะทำการอย่างกว้างขวาง เมื่อประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยก่อนหน้านั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการค้ำของเก่าในอังกฤษ คือ นักสะสมของเก่า ซึ่งของเก่าที่ได้รับการความนิยมจะเป็นประเภทผลงานศิลปะ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการบางราย ในอังกฤษยังมีวิธีการในการประกอบการค้ำของเก่า โดยการเดินทางไปตามประเทศต่าง ๆ

ในกลุ่มยุโรป เพื่อซื้อหาของสะสมจากประชาชนในเมืองต่าง ๆ นำกลับมาจำหน่ายในอังกฤษ จนทำให้ศิลปะวัตถุชิ้นเล็ก ๆ ตลอดจนของแปลก ๆ ชนิดต่าง ๆ ก็ได้รับความสนใจไปด้วย

สำหรับในสหรัฐอเมริกาบางมลรัฐนั้น ร้านค้าของเก่าบางประเภทจะเปิดควบคู่กับร้านรับจำหน่ายสิ่งของ (Pawnshop) โดยร้านรับจำหน่ายในอเมริกานั้นจะประกอบกรรับจำหน่ายสิ่งของต่าง ๆ กับการจำหน่ายของเก่าต่าง ๆ เอาไว้ด้วยกัน ผู้คนในชุมชนจะมาใช้บริการเป็นประจำเนื่องจากจะมีราคาไม่แพง แต่ยังมีคุณภาพดี

สำหรับประเทศไทย การค้าของเก่าเริ่มมีการทำเป็นธุรกิจกันอย่างจริงจังเมื่อช่วงยุคกลาง ของกรุงรัตนโกสินทร์ เดิมเรียกว่า “ร้านโปเก” โดยคำว่า “โปเก” คำนี้เป็นภาษาจีนแต้จิ๋ว “ร้านโปเก” คือร้านขายของต่าง ๆ ที่รับซื้อจากพวกแลกข้าวพอง ร้านชนิดนี้เรียกกันสองอย่างคือ “ร้านโปเก” และ “ร้านเข้าพอง” มีที่มาคือในขณะนั้นมีชาวจีนคนหนึ่ง ชื่อ นายเจ้า ตั้งร้านขึ้นที่ ตรอกวัดโคกร้านหนึ่ง โดยรับซื้อสิ่งของต่าง ๆ จากพวกแลกข้าวพอง นายเจ้า ใฝ่หือในการซื้อขายสิ่งของเหล่านั้นว่า “โปเก” คำนี้เลยเป็นชื่อของร้านทั้งหลายที่รับซื้อของจากพวกแลกข้าวพอง เพราะคนทั้งหลายเห็นร้านขายของเก่า ที่รับซื้อของจากพวกแลกข้าวพองตั้งขึ้น ณ ที่ใด ๆ เขาก็เรียกร้านนั้น ๆ ว่า “ร้านโปเก” โดยสืบทอด

ตามบันทึกของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2474 กล่าวถึงเหตุผลของการ ยกร่างพระราชบัญญัติควบคุมกิจการขายทอดตลาดและขายของที่ใช้แล้ว พุทธศักราช 2472 เนื่องจาก ผู้หาเลี้ยงชีพในทางออกร้านขายของที่ใช้แล้ว มักชอบซื้อของที่มีผู้ลักลอบนำมาขาย กระทรวงมหาดไทย เห็นว่า ถึงเวลาที่ควรจะต้องออกพระราชบัญญัติควบคุมการขายของเช่นว่านี้ ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจควบคุมได้เช่นเดียวกับโรงรับจำนำ ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจพิจารณาในการอนุญาตว่าผู้ขออนุญาต มีฐานะ ความประพฤติ และวิธีการค้าขายที่เคยปฏิบัติมาสมควรจะเป็นผู้รับอนุญาตหรือไม่ ตลอดถึงสถานที่ ที่ขออนุญาตทำการ เหตุที่ได้วางบทกำหนดอำนาจให้เจ้าหน้าที่มากถึงเช่นนี้ก็เพราะผู้หาเลี้ยงชีพในทางนี้ มีจรรยาไม่น่าไว้วางใจ นอกจากนี้ยังเป็นคนต่างประเทศที่ไม่มีหลักฐานเสียโดยมาก ซึ่งมักจะหาเงินโดยไม่เหลียวแลถึงคุณความดี ธรรมเนียมประเพณีของบ้านเมือง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการค้าของเก่า

แนวคิดในการเป็นผู้ประกอบการที่ดีบุคคลนั้นต้องเป็นผู้ที่มองเห็นโอกาสทางธุรกิจ และสามารถที่จะหาช่องทางที่จะสร้างธุรกิจของตนและพร้อมที่จะรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ตั้งแต่การตัดสินใจที่จะเริ่มดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความต้องการความสำเร็จสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้และใฝ่รู้ติดตามความเปลี่ยนแปลงสภาพตลอดเวลาและปรับตัวได้ตลอดเวลา สร้างเครือข่ายตลอดเวลา มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยเกื้อกูลธุรกิจให้อยู่รอดได้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการประกอบการค้าของเก่า

เมื่อพิจารณาคำว่า “สิทธิ” คือ สิ่งที่กฎหมายให้การรับรอง และคุ้มครองให้ในการที่จะกระทำการต่าง ๆ ได้ภายในขอบเขตที่กำหนด รวมถึงการใช้อำนาจภายใต้สิทธิในการที่จะให้บุคคลใด ๆ ต้องปฏิบัติและเคารพในสิทธิที่กฎหมายได้ให้การรับรองไว้นั้น และในขณะเดียวกันเมื่อบุคคลมีสิทธิแล้วก็ย่อมต้องมี “หน้าที่ (Duty)” ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งหน้าที่ในที่นี้ คือ การที่จะต้องเคารพในสิทธิของบุคคลที่กฎหมายให้การรับรอง จะต้องไม่กระทำการล่วงละเมิดต่อสิทธิของบุคคลที่ชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะได้กำหนดไว้ให้สามารถทำได้ ส่วนคำว่า “เสรีภาพ (Liberty)” คือ ความมีอิสระที่จะกระทำการใด หรือเว้นการกระทำการใดก็ได้ โดยไม่ต้องอยู่ใต้บังคับหรือบัญชาของบุคคลใด หรืออำนาจใด ดังนั้น บุคคลย่อมที่จะมีสิทธิและเสรีภาพ และสามารถใช้อิทธิพลและเสรีภาพของตนได้อย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในทรัพย์สินของตน หรือเสรีภาพในการประกอบกิจการก็ตาม และการที่จะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่กฎหมายให้การรับรองไว้นั้นย่อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจที่ชัดเจนตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดไว้เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ รวมถึงต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปจะใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเจาะจง ก็ไม่ได้ เช่นกัน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลควบคุมการประกอบการค้าของเก่า

แนวคิดนี้เชื่อว่า รัฐมีความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงกฎเกณฑ์การกำกับดูแล ควบคุมการประกอบอาชีพอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการปรับปรุงกรอบโครงสร้าง หน่วยงานหลัก และกระบวนการ วิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นหลักประกันว่ากฎเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้กำกับดูแล ควบคุมการประกอบอาชีพเพื่อได้ส่งเสริมและสอดคล้องกับแผนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งคุ้มครองผู้ที่มีนิติสัมพันธ์ด้วย ตลอดจนสร้างผลประโยชน์ให้กับสังคมได้มากกว่าต้นทุน ที่เกิดขึ้น จากกฎระเบียบที่สร้างขึ้นมาด้วย เพื่อให้เกิดระบบการกำกับดูแลควบคุมที่รัฐจึงจำเป็นต้องสร้างมาตรการรองรับที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลควบคุมการประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ ประกอบกับการกำกับดูแล ควบคุมและจะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

2.5 แนวคิดในการกำหนดโทษ

เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในสังคม สังคมจะต้องมีมาตรการออกมาเพื่อรับมือกับการกระทำความผิดหรือผู้กระทำความผิด หากว่าสังคมไม่มีมาตรการมารับมือกับการกระทำความผิดหรือผู้กระทำความผิดแล้ว ก็อาจถือได้ว่าสังคมรับรู้และยอมรับในการกระทำความผิดนั้น ตามวัตถุประสงค์ที่จะใช้ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในสังคมต่าง ๆ ในยุคและช่วงเวลาใดนั้น มีวัตถุประสงค์ที่พอจะสรุปได้คือ การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution) การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) การลงโทษเพื่อตัดโอกาสผู้กระทำความผิด (Incapacitation) การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) วัตถุประสงค์ในการ

ลงโทษดังกล่าวนี้เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่มีมาแต่โบราณ และยังคงใช้อยู่ในการลงโทษในปัจจุบัน

3. ปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายของผู้ประกอบการค้าของเก่าตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474

3.1 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายด้านบทนิยาม

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 มาตรา 3 ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่า “การค้าของเก่า” หมายความว่า การปฏิบัติเช่นใด ที่ถือว่าเป็นการค้าของเก่าตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อเปรียบเทียบกับระเบียบว่าด้วยผู้ค้าของมือสอง เมืองมิลฟอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา หมวดที่ 3 คำจำกัดความ ก็ได้มีการ กำหนดเอาไว้ว่า ข้อ ข. “ผู้ค้าของมือสอง” หมายถึงบุคคลใด ๆ ซึ่งเก็บ เป็นผู้ค้า เป็นเจ้าของร้านค้าซึ่งรับซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนซึ่งขยะ ... หรือของมือสองอื่น ซึ่งมีความชัดเจนและมีการบังคับใช้ได้โดยง่ายกับผู้ค้าของมือสอง หรือต้องมีลักษณะเป็นผู้ค้า หรือเป็นเจ้าของร้านค้าซึ่งรับซื้อขายแลกเปลี่ยน ของมือสองอื่นใด

เมื่อเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาของสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา 321-7 กำหนดให้ ผู้ซึ่งประกอบอาชีพในการขายของ (สังหาริมทรัพย์) ที่ใช้แล้ว... ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ให้เข้าใจได้โดยง่ายว่า “ผู้ประกอบอาชีพ” ซึ่งการประกอบอาชีพนั้นหมายความว่า การขายของเก่า โดยเป็นปกติธุระ หากผู้ที่ไม่ม้อชีพขายของที่ใช้แล้วแต่ขายเป็นครั้งคราว ก็ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการควบคุมการค้าของเก่าของประเทศญี่ปุ่น ในมาตรา 2 ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับบทนิยามของ “ธุรกิจโบราณ ธุรกิจค้าของเก่า” หมายรวมถึงธุรกิจหนึ่งคือการซื้อและขายของเก่าหรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีการระบุที่ชัดเจนการค้าของเก่านั้น ต้องมีลักษณะเป็นธุรกิจ ดังนั้น เมื่อนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวนี้มาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าแล้วพบว่า ไม่ได้กำหนดให้ชัดว่า การค้าของเก่า หมายความว่าอย่างไร เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย หรือเกิดช่องว่างของกฎหมาย

3.2 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายด้านคุณสมบัติและเงื่อนไข

3.2.1 ปัญหากฎหมายด้านคุณสมบัติและความรู้พื้นฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ได้กำหนดไว้ตามมาตรา 6 คือ (1) มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (2) มีความรู้ภาษาไทยพออ่านออกเขียนได้ (3) เป็นผู้ที่ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์และตั๋ว ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ซึ่งคุณสมบัติตามที่

กฎหมายกำหนดไว้นี้อาจถือได้ว่าเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ค้าของเก่าไว้อย่างกว้าง รวมถึงไม่มีการกำหนดในเรื่องความสามารถของบุคคลไว้

เมื่อเปรียบเทียบกับคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยเช่นเดียวกันแล้ว โดยมาตรา 9 กำหนดว่า มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ไม่ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ และไม่มีพฤติการณ์อันจะก่อการทำลายการเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำนี้ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบกิจการโรงรับจำนำไว้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายกับประชาชน

เมื่อเปรียบเทียบกับระเบียบว่าด้วยผู้ค้าของมือสอง เมืองมิลฟอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา หมวด 7 การออกใบอนุญาต กำหนดว่า ผู้ออกใบอนุญาตของเมืองมิลฟอร์ด อาจพิจารณาไม่อนุญาต หรือแก้ไข คำร้องขอมิใบอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต หากเห็นว่า (1) ผู้ขออนุญาต หรือบุคคลใดซึ่งจะเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ประกอบกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนภายใต้ใบอนุญาตประกอบกิจการ เคยเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ประกอบกิจการ ในระยะเวลา 5 ปี ก่อนวันยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตและใบอนุญาตประกอบการเดิมถูกเพิกถอน หรือกิจการเดิมถูกปิด ตามระเบียบนี้ (2) ผู้รับใบอนุญาตก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อสาธารณะ (3) ผู้ขออนุญาต หรือบุคคลใด ซึ่งเสนอตัวเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ประกอบกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนภายใต้ใบอนุญาต เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดในคดีอาญาอุกฉกรรจ์ หรือความผิดอาญาอื่นใด การให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือการกระทำที่เป็นการฉ้อฉล หรือกฎหมายใดที่ขัดกับการประกอบกิจการค้า (4) ผู้ขออนุญาต หรือบุคคลใด ซึ่งเสนอตัวเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ หรือผู้ประกอบกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนภายใต้ใบอนุญาต ปฏิเสธที่จะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประกอบกิจการต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือปฏิเสธการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือวัตถุส่วนตัวที่ซื้อ หรือครอบครอง อย่างของมือสอง หรือการตรวจสอบบัญชี ทะเบียน หรือเอกสารใด ๆ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อมีการร้องขอ ฯลฯ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นว่า ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ค้าของเก่าไว้อย่างรัดกุม เพื่อเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการควบคุมการค้าของเก่าของประเทศญี่ปุ่น ในส่วนหลักเกณฑ์การอนุญาตค้าของเก่า มาตรา 4 กำหนดให้ผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตค้าของเก่าต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ ไม่เป็นบุคคลที่มีคำสั่งของศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นบุคคลที่กระทำความผิดและศาลสั่งจำคุก โดยมีได้รอลงอาญาที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี และโทษปรับตั้งแต่ 500,000 เยนขึ้นไป (100 เยน เท่ากับ 30.6785 บาท อัตราแลกเปลี่ยนของ

ธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2559) ต้องมีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ไม่เคยได้รับการเพิกถอนใบอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจการค้าของเก่า ภายในระยะเวลา 5 ปี หรือ 6 ปีแล้วแต่โทษหรือคำตัดสินของศาล ต้องได้รับการศึกษาตามบทบัญญัติของการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี ยกเว้นผู้ที่ได้ทำธุรกิจจากรุ่นต่อรุ่น หรือธุรกิจจากครอบครัว ไม่เป็นผู้เยาว์ หรือผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย และไม่ได้มีความสามารถทางกฎหมายเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ในเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจดังกล่าว ซึ่งในส่วนคุณสมบัติตามกฎหมายค้าของเก่าของญี่ปุ่นจะเน้นไปในด้านของความรู้ความสามารถเป็นสำคัญสังเกตได้จากการที่กำหนดให้ต้องมีคุณสมบัติจบการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามกฎหรือระเบียบที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการขายทอดตลาดและค้าของเก่าจำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติไว้ให้เข้มงวดพอสมควร ซึ่งอาจจะไม่ถึงขนาดตั้งกฎหมายโรงรับจำนำ หรือระเบียบของเมืองมิลล์ฟอร์ด และกฎหมายค้าของเก่าของประเทศญี่ปุ่น โดยเอาคุณสมบัติที่เป็นข้อสำคัญ เช่น คุณสมบัติในด้านการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ในด้านความสามารถของบุคคลมาเป็นคุณสมบัติด้วย เพื่อให้เกิดสภาพบังคับได้

3.2.2 ปัญหากฎหมายด้านการรับโอนใบอนุญาตค้าของเก่า กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ตามมาตรา 11 กำหนดว่า ใบอนุญาตค้าของเก่าตามพระราชบัญญัตินี้ ออกเป็นการเฉพาะตัวโอนกันไม่ได้ ถ้าผู้รับใบอนุญาตตาย กิจการต้องเลิกไปจะโอนใบอนุญาต ให้บุคคลอื่นมาดำเนินการแทนไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นทายาท หรือผู้จัดการมรดก และปัจจุบันใบอนุญาตค้าของเก่ามีอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่สูง ในการกำหนดให้ใบอนุญาตค้าของเก่าตามพระราชบัญญัตินี้มีอายุถึงวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปีนั้น ย่อมจะไม่ค่อยมีความเป็นธรรมกับผู้ประกอบการค้าของเก่า และเป็นการสร้างภาระให้ผู้ประกอบการค้าของเก่าเกินสมควร

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำ มาตรา 35 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เช่นเดียวกันแล้ว ได้กำหนดว่า ในกรณีผู้รับจำนำตาย ทายาทของผู้รับจำนำที่ตายอาจยื่นคำขอเข้าเป็นผู้รับจำนำแทนได้ ถ้าคณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำเห็นว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้สมควรและมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำจะออกหนังสืออนุญาตให้ทายาทผู้นั้น เป็นผู้รับจำนำแทนผู้ตายก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าทายาทผู้นั้นเป็นผู้รับจำนำตามใบอนุญาต ตั้งโรงรับจำนำที่ได้ออกให้แก่ผู้ตาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำในเรื่องดังกล่าว สร้างความยืดหยุ่นให้กับผู้รับโอนใบอนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่านี้มีวัตถุประสงค์ก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนไม่ใช่การสร้างเงื่อนไขหรือสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นให้กับประชาชน โดยผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำของประเทศไทยต่างก็มีข้อดีที่

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าของไทยสามารถนำเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องการโอนใบอนุญาตได้

3.3 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายด้านการดำเนินการค้าของเก่า

ปัญหากฎหมายด้านการตีความหมายของ “ที่ทำการค้า” และ “เหตุอันควรสงสัย” ตามกฎหมายว่าด้วยการขายทอดตลาดและค้าของเก่า มาตรา 8 (ก) นั้น ซึ่งเกิดปัญหาว่า “ที่ทำการค้าของตน” หมายถึงสถานที่ใด เนื่องจากผู้ประกอบการค้าของเก่าบางรายไม่ได้มีร้านค้าของเก่าที่เป็นกิจจาลักษณะ เช่น การขายของเก่าผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการขายของเก่าผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส ในส่วนระเบียบตามรัฐกฤษฎีกาที่ออกโดยความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐ มาตรา R 321-1 วรรคสอง กำหนดให้ ในกรณีที่ไม่มีสถานที่ตั้งถาวรซึ่งเปิดต่อสาธารณชน ให้ถือว่าภูมิลำเนา หรือเขตที่อยู่ เป็นสถานที่ประกอบกิจการหลัก ซึ่งกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดให้ผู้ที่ต้องการค้าของเก่าหรือของมือสองที่ไม่มีสถานที่ค้าของเก่าอย่างเป็นทางการสามารถทำการค้าของเก่าได้ ในกรณีนี้กฎหมายของฝรั่งเศสให้ถือว่าภูมิลำเนา หรือเขตที่อยู่ เป็นสถานที่ประกอบกิจการหลัก ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายด้วย มิฉะนั้นจะมีโทษตามกฎหมาย

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการควบคุมการค้าของเก่าของประเทศญี่ปุ่น การอนุญาตเกี่ยวกับธุรกิจโบราณ (การออกใบอนุญาต) มาตรา 3 กำหนดให้การประกอบธุรกิจการค้าของเก่าจะต้องขออนุญาตประกอบธุรกิจนั้น ๆ ต่อคณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะประจำเมืองหรือประจำเขตการปกครองของท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจในรูปแบบบริษัท ห้างร้าน หรือในที่พักอาศัยส่วนตัว จะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ที่ทำการค้าของเก่าตามกฎหมายค้าของเก่า นั้น หมายความว่ารวมถึง บริษัท ห้างร้าน หรือในที่พักส่วนตัว อีกทั้งกฎหมายญี่ปุ่นได้สังเกตเห็นแล้วว่าวิธีการประกอบการค้าของเก่าในปัจจุบันว่าสามารถทำได้โดยไม่ต้องมีสถานที่ประกอบการค้าแต่อย่างใด อาจเป็นการโฆษณาบนสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ซึ่งในส่วนนี้ เห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการค้าของเก่าของประเทศไทยควรกำหนดให้ “ที่ทำการค้าของเก่า” ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า มาตรา 8(ก) ให้ถือเอาภูมิลำเนาของผู้รับใบอนุญาตค้าของเก่า เป็นที่ทำการค้าของเก่า หากผู้ประกอบการค้าของเก่าไม่มีที่ทำการค้าของเก่าเป็นกิจจาลักษณะ เพื่อให้ผู้ประกอบการค้าของเก่า สามารถแสดงนามของตนและคำว่า ผู้ค้าของเก่าไว้ ณ ที่ทำการค้าของตน หรือภูมิลำเนาได้

2. ในส่วนของมาตรา 8 (ค) นั้น มักเกิดปัญหาว่า “เหตุอันควรสงสัย” นั้น จะต้องถึงขนาดใด เนื่องจากกฎหมายค้าของเก่าเองก็ไม่ได้กำหนดให้นิยามความหมายเอาไว้ให้ชัดเจน

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระเบียบว่าด้วยผู้ค้าของมือสองเมืองมิลฟอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในหมวด 14. การแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณี

ที่มีความเป็นไปได้ว่ามีทรัพย์สินซึ่งถูกขโมยมา โดยผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการค้าของมือสอง กล่าวคือ ข้อ ข. ผู้ค้าของมือสองต้องแจ้งสำนักงานตำรวจเมืองมิลฟอร์ด ทันทีที่มีบุคคลผู้ต้องสงสัย หรือบุคคลผู้ไม่สุจริตเสนอขายสิ่งของใด ๆ ที่ผู้ค้าของมือสอง ตัวแทน หรือลูกจ้างของผู้ค้าของมือสอง มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าสิ่งของนั้นถูกขโมยมา หรือได้รับมาโดยทุจริต ข้อ ค. ผู้ค้าของมือสองต้องแจ้งสำนักงานตำรวจเมืองมิลฟอร์ด ทันทีเมื่อ มีทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่หมายเลขกำกับ หรือเครื่องหมายกำกับอื่นใด ถูกทำลาย ลบออก ปกปิด ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน รวมถึงสิ่งของที่มีชื่อของบุคคลที่ไม่ใช่บุคคลที่นำสิ่งของนั้นมาขาย หรือแลกเปลี่ยน

ผู้เขียนเห็นว่ากฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ควรมีการบัญญัติให้ชัดเจนมากขึ้นได้จึงจะถือว่า เป็นเหตุอันควรสงสัย ดังเช่นระเบียบการประกอบการค้าของมือสอง เมืองมิลฟอร์ด ที่ได้มีการกำหนด “กรณีเหตุอันควรสงสัย” คือ หากเป็นทรัพย์สินที่มีทะเบียนแล้ว หมายเลขทะเบียนที่กำกับนั้นถูกทำลาย หรือขูดลบ หรือไม่มีสมุดคู่มือทางทะเบียนมาแสดง เป็นต้น

3.4 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายด้านการกำกับและตรวจสอบการค้าของเก่า

กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ได้กำหนดวิธีการกำกับตรวจสอบไว้ในมาตรา 13 ซึ่งได้กำหนดว่า ในระหว่างเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก นายตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีหน้าที่ควบคุมการค้าของเก่าชอบที่จะเข้าตรวจใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สินของภายในร้านค้าได้ แต่เกิดปัญหาขึ้นเมื่อปรากฏว่าร้านค้าของเก่าบางรายในปัจจุบันมักทำการค้าในย่านการค้ากลางคืน ทำให้ไม่สามารถเข้าทำการตรวจสอบได้ หรือทำได้โดยต้องอาศัยความยินยอม อีกทั้งเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบการค้าของเก่าได้ก็กำหนดให้เฉพาะนายตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าเท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มาตรา 21 ซึ่งได้กำหนดว่า ให้เจ้าพนักงานที่มีอำนาจเข้าใจในสถานที่ค้าของโบราณ ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบดูว่า ได้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ โดยกฎหมายดังกล่าวได้เล็งเห็นถึงการค้าของเก่าในปัจจุบันอาจทำการค้าในย่านการค้ากลางคืนได้

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายสาธารณสุขฝรั่งเศส ว่าด้วยระเบียบตามรัฐกฤษฎีกาที่ออกโดยความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐ มาตรา R 321-1 วรรคสี่ กำหนดว่า ให้ออกใบรับการแจ้ง (ทะเบียน) ซึ่งต้องใช้แสดงเมื่อได้รับการร้องขอจากหน่วยงานตำรวจ หน่วยงานด้านภาษี หน่วยงานด้านศุลกากร และหน่วยงานเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า การคุ้มครองผู้บริโภค และการปราบปรามการฉ้อฉล ซึ่งแสดงให้เห็นว่านอกจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลโดยตรงแล้ว หน่วยงานอื่นก็มีอำนาจในการเข้าตรวจการค้าของเก่าได้หากมีเหตุให้เชื่อว่าการประกอบการค้าของเก่าไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

กับเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการควบคุมการค้าของเก่า ของประเทศญี่ปุ่น มาตรา 22 วรรคแรก กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจที่จะเข้าตรวจสอบ สถานประกอบการ หรือร้านค้าของเก่าได้ เมื่อมีเหตุอันควร หรืออันต้องสงสัยว่า มีสินค้าผิดกฎหมายซ่อนอยู่ ไม่ว่าจะป็นช่วงเวลาใดก็ตาม ในส่วนของกฎหมายค้าของเก่าของประเทศญี่ปุ่นนั้น ได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งกำกับดูแล การค้าของเก่าในการเข้าตรวจสอบสถานประกอบการ หรือร้านค้าของเก่า ไม่ว่าจะป็นช่วงเวลาใดก็ได้ โดยเงื่อนไขว่าจะมีเหตุอันควร หรืออันต้องสงสัยเท่านั้น

ในปัญหาส่วนนี้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าของไทย ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่โดยกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวสามารถเข้าตรวจสอบร้านค้าของโบราณได้ในช่วงเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในช่วงเวลาระหว่างทำการ และควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจตามมาตรานี้ได้ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของร้านค้าของเก่าในปัจจุบัน

3.5 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายด้านบทลงโทษ

พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 ไม่ได้กำหนดให้พนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้แต่อย่างใด ผู้เขียนเห็นว่าเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตควรมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนี้ได้

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มาตรา 30 ทวิ กำหนดว่า ผู้รับใบอนุญาตใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด อธิบดีมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ในกรณีที่มีการฟ้องผู้รับใบอนุญาตต่อศาลว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อธิบดีจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตไว้จนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดก็ได้ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นไม่ได้

เมื่อเทียบกับเมื่อเทียบกับเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการควบคุมการค้าของเก่า ของประเทศญี่ปุ่น ในส่วนการหยุดการขายและอื่น ๆ มาตรา 24 กำหนดว่า คณะกรรมการความปลอดภัยสาธารณะสามารถที่จะยกเลิกการได้รับอนุญาตจากรุทกิจโบราณนั้น ๆ ได้ ภายในระยะเวลาไม่เกินที่กฎหมายกำหนด และอาจมีคำสั่งระงับการทั้งหมดหรือบางส่วนของรุทกิจที่โบราณ เพื่อการป้องกันหรือเมื่อพบว่ามีความเป็นไปได้ที่จะยับยั้ง สินค้าที่ถูกขโมยไปหรือเมื่อผู้ประกอบการค้าของเก่า และรุทกิจของโบราณ ตลาดโบราณ ได้ละเมิดจำหน่ายตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการค้าของเก่า หรือตัวแทนของพวกเขาและฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ๆ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวนี้ ได้ห้ามประกอบการค้าเพียงช่วงเวลาหนึ่งเพื่อให้มีโอกาสปรับตัวและกลับมาประกอบการค้าของเก่าได้ซึ่งเป็นการลงโทษที่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้ดีในระดับหนึ่ง

ดังนั้นกฎหมายด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าจึงควรมีการแก้ไข และนำเรื่องการพักใช้ใบอนุญาตมาใช้บังคับกับผู้ค้าของเก่า เพื่อเป็นมาตรการลงโทษในสถานเบา กว่าคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตค้าของเก่า ซึ่งมีความร้ายแรงมากกับผู้ค้าของเก่า เพื่อให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงตัว

4. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยของผู้เขียนพบว่ากฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า พุทธศักราช 2474 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 ยังมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในด้านต่าง ๆ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน ซึ่งประเด็นที่ทำการแก้ไข และเนื้อหากฎหมายที่ทำการแก้ไข มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ด้านบทนิยาม มาตรา 3 ควรเพิ่มเติมบทนิยาม คำว่า “ค้าของเก่า” “อิเล็กทรอนิกส์” “สื่อสิ่งพิมพ์” “ที่ทำการค้า” และ “เหตุอันควรสงสัย”

4.2 ด้านคุณสมบัติและเงื่อนไข ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 6 และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 11 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ประกอบการค้าของเก่า โดยใช้ข้อความต่อไปนี้

“ มาตรา 6 ผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (1) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะในวันที่ยื่นคำร้องขอใบอนุญาต (2) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย (3) มีความรู้ไม่ต่ำกว่าการศึกษาภาคบังคับยกเว้นผู้ที่ได้ทำประกอบการจากรุ่นต่อรุ่น หรือประกอบการต่อจากครอบครัว (4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย (5) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ (6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีความผิดต่อความมั่นคงของรัฐในราชอาณาจักรไทยและนอกราชอาณาจักรไทย ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า (7) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต (8) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตภายในกำหนดสามปี ถ้าผู้ขออนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วน หรือนิติบุคคล ผู้เห็นหุ้นส่วน หรือผู้แทนนิติบุคคลนั้น ต้องมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่เคยเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้แทนนิติบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามอนุมาตรานี้”

มาตรา 11 ใบอนุญาตตามกฎหมายนี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

ในกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตถึงแก่ความตาย และทายาทโดยธรรม หรือผู้รับพินัยกรรมที่มีความประสงค์จะดำเนินการธุรกิจต่อไป ให้ผู้จัดการมรดก ผู้รับพินัยกรรม หรือทายาทโดยธรรม ซึ่งได้รับความยินยอมของทายาทโดยธรรมที่มีสิทธิรับมรดกคนอื่น ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 6 ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเพื่อขอรับโอนใบอนุญาตภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ขอรับใบอนุญาตตาย ถ้ามิได้ยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นผล

หากปรากฏว่าผู้ยื่นคำขอตามวรรคสอง มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 6 ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต อนุญาตให้รับโอนใบอนุญาตแก่ผู้ยื่นคำขอและให้ดำเนินกิจการต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นสุด

การขอรับโอนใบอนุญาตหรือการอนุญาตตามมาตรา 6 นี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทยใบอนุญาตตาม”

4.3 ด้านการดำเนินการค้าของเก่า ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 8 (ก) โดยใช้ข้อความต่อไปนี้ “มาตรา 8 ผู้ค้าของเก่าต้อง (ก) แสดงนามของตนและคำว่า ผู้ค้าของเก่าและต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย และเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ทำการค้า หรือในกรณีผู้ค้าของเก่าโดยวิธีทางสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้แสดงชื่อของตนและคำว่า ผู้ค้าของเก่า ไว้ให้เห็นได้โดยเปิดเผยด้วยวิธีการทางสื่อสิ่งพิมพ์หรืออิเล็กทรอนิกส์

4.4 ด้านการกำกับและตรวจสอบการค้าของเก่า ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 13 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้

“ มาตรา 13 ระหว่างตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือระหว่างทำการนายตรวจและเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีตั้งให้มีหน้าที่ควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า ชอบที่จะเข้าตรวจสอบใบอนุญาต สมุดบัญชี และทรัพย์สินของในที่ทำการค้าได้ ผู้รับใบอนุญาตต้องนำใบอนุญาต สมุด บัญชี และทรัพย์สินของที่เรียกตรวจ ออกให้ตรวจโดยทันที ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของตามที่เรียกตรวจเป็นทรัพย์สินที่มีผู้มาเสนอหรือโอนเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยทางทุจริต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีนั้นได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 13 นี้ รัฐมนตรี จะแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานด้านภาษี หน่วยงานด้านศุลกากร และหน่วยงานเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า การคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานด้านป้องกันและปราบปราม หรือรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 13 นี้ก็ได้ โดยออกเป็นกฎกระทรวง”

4.5 ด้านบทลงโทษ

ควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 9/1 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้

“ มาตรา 9/1 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต ในกรณีผู้ค้าของเก่ากระทำการดังต่อไปนี้ (1) ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ (2) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายตรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งสั่งตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ระงับการกระทำหรือดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้นายตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำเตือนให้นายตรวจหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน ซึ่งไม่เกินสี่ครั้ง

ผู้รับใบอนุญาตจะดำเนินการในระหว่างที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเห็นว่า หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มมาตรการในการควบคุมตรวจสอบให้สถานประกอบการค้าของเก่าปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่าอย่างเคร่งครัด และมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องออกตรวจสอบสถานประกอบการค้าของเก่าอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้ประกอบการค้าของเก่าประกอบการค้าของเก่าโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือประกอบการค้าของเก่าโดยใบอนุญาตค้าของเก่าขาดต่ออายุ และความผิดอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ทองใบ หงส์เวียงจันทร์. (2534). *วิธีทำธุรกิจค้าของเก่า เก็บความจากต้นฉบับเรื่อง Making & Managing an Antique Shop By Ronald Persall*. กรุงเทพฯ: ลานอโศก เพรส กรุ๊ป.
- นที วรรณะโกวินท์. (2554). *มาตรการทางกฎหมายภายใต้หลักความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการกำกับดูแลและธุรกิจรถยนต์เช่า* (ดุชนิพนธ์ปริญญาดุชนิพนธ์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ยุทธนา เอียรสุนทร. (2544). *ปัญหาทางกฎหมายของการประมวลทรัพย์สินทางอินเทอร์เน็ต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- วันวิสา ทองลา. (2554). *การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจรับซื้อของเก่าในสังคมระบบการค้า* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมยศ เชื้อไทย. (2542). *คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป (เล่ม1) ความรู้กฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- หยุด แสงอุทัย. (2548). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

ภาษาต่างประเทศ

- Bryan A. Garner. (2004). *Black's Law Dictionary*. MN united state of America: west Publishing co.
- OXFORD UNIVERSITY PRESS, 1993.